

Sygn. akt III Pa 10/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Sędziowie:	Danuta Poniatowska Mirosław Kowalewski (sprawozdawca)
Protokolant:	Marta Majewska - Wronowska

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2021r. w Suwałkach na rozprawie

sprawy z powództwa H. D.

przeciwko (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S.

o sprostowanie świadectwa pracy

na skutek apelacji powoda H. D.

od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 marca 2021r. sygn. akt IV P 77/20

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda H. D. na rzecz pozwanego (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S. kwotę 588 (pięćset osiemdziesiąt osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sygn. akt III Pa 10/21

UZASADNIENIE

Powód H. D. w pozwie skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S. początkowo domagał się sprostowania świadectwa pracy z dnia 02.07.2020r. w ten sposób, że zamiast dotychczasowej treści, wpisanie nowej:

1/ w pkt 3 „ spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.; spawacz, mechanik- konserwator, w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r.”;

2/ w pkt 6 ppkt 11 : „pracownik wykonywał w okresie od 24.09.2003r. do 01.07.2020r. pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/charakterze, z wyłączeniem okresów określonych w pkt.6 ppkt 13 (urlopy bezpłatne, choroby, świadczenie rehabilitacyjne)”;

oraz zasądzenia od pozwanej zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż pracował u pozwanego jako spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r., a później jako spawacz, mechanik-konserwator, w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r. Wykonywał u pozwanego w okresie od 24.09.2003r. do 01.07.2020r. pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/ charakterze, z wyłączeniem okresów określonych w pkt.6 ppkt 13 świadectwa pracy, prace związane z czynnikami ryzyka : spawanie, cięcie i szlifowanie szlifierką (pył, hałas), zgrzewanie ręczne, w oczyszczalni ścieków (gazy, opary, kwasy), kotłowni (praca w warunkach gorącego mikroklimatu), chłodniach (praca w warunkach zimnego mikroklimatu), kanałach ściekowych (ograniczony dopływ świeżego powietrza, bardzo ciężkie prace fizyczne), wędzarni (praca w warunkach gorącego mikroklimatu, dymy), wymienniku ciepła (praca w warunkach gorącego mikroklimatu) t.j.:

1/ w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r., prace przy ręcznym spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym- Wykaz A. pkt 12. Dział XIV. Prace różne. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43);Prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniu o bardzo małej kubaturze, bez wentylacji i okien - załącznik 1 poz. 28 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych; prace w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi - art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a- e ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych,

2/ w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r. wykonywał kilka rodzajów prac stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/ charakterze:

a/ prace przy ręcznym spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym - Wykaz A. pkt 12. Dział XIV. Prace różne. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43); Prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniu o bardzo małej kubaturze, bez wentylacji i okien -załącznik 1 poz. 28 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych; prace w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi- art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a- e ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych,

b/ prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C - Wykaz A. pkt 7 Dział X. W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43); Prace w pomieszczeniach o narzuconej technologii temperaturze powietrza poniżej 0°C - załącznik 1 ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 35.; prace w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi- art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a- e ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych,

c/ prace (w chłodniach, kanałach, w wymienniku, wędzarni) wykonywane w warunkach określonych w art. 3 ust. 1 w zw. ust.2 pkt 2a-e, załącznika nr 1 poz.28,35, załącznika 2 poz. 16 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych.

Pozwany w dniu 20.11.2018r., wydał zaświadczenie, że powód pracował w okresie od 24.09.2003r. do 31.08.2009r. jako spawacz.

Argumentował, iż leczy się na schorzenia wywołane warunkami pracy u pozwanego w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W związku z tym przebywał na zwolnieniach lekarskich i pobierał świadczenie rehabilitacyjne.

Pismem z dnia 30.06.2020r. umowa o pracę z powodem została rozwiązana bez wypowiedzenia w trybie art. 53§1 pkt 1b z powodu nieobecności w pracy spowodowanej chorobą zawodową trwającą dłużej niż okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego ponad 3 miesiące. Obecnie ma on ustalone prawo do świadczenia rehabilitacyjnego w związku z naruszonymi funkcjami organizmu tj. układu oddechowego i nerwowo-mięśniowo- szkieletowego i związanego z ruchem. Po rozwiązaniu umowy o pracę otrzymał od pozwanego świadectwo pracy z dnia 2.07.2020r, jednak jego zdaniem treść pkt 3 i pkt 6 ppkt 11 jest nieprawdziwa i powinna brzmieć:

1/ w pkt 3 „ spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.; spawacz, mechanik- konserwator, w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r.”.

2/ w pkt 6 ppkt 1 l: „pracownik wykonywał w okresie od 24.09.2003r. do 01.07.2020r. pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/charakterze, z wyłączeniem okresów określonych w pkt.6 ppkt 13 (urlopy bezpłatne, choroby, świadczenie rehabilitacyjne)”.

Wskazał, iż występował do pozwanego z wnioskiem o sprostowanie świadectwa pracy, jednak były pracodawca odmówił sprostowania.

Pozwana (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S. w odpowiedzi na pozew domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazała, iż wbrew twierdzeniom pozwu - H. D. zajmował się m.in. pracami spawalniczymi, przeglądami wózków paletowych, kontenerów do przewozu żywca, maszyn i urządzeń oraz instalacji technologicznych. Powód świadczył pracę jako mechanik oraz konserwator wózków widłowych. Powód ukończył ponadto kurs dot. obsługi wózków widłowych. W dniu 31.08.2009 r. strony podpisały porozumienie w przedmiocie zmiany stanowiska pracy na mechanik konserwator. Brak jest zatem podstaw do wydania świadectwa pracy o treści wskazanej w pozwie. Pozwana podkreśliła, iż tylko stałe wykonywanie prac spawalniczych i w pełnym wymiarze czasu pracy daje możliwość uznania pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Konieczne jest zatem wykazanie, że praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu. Stałość pracy oznacza jej powtarzalność i ciągłość, a pełny wymiar czasu pracy - że przez 8 godzin dziennie winna być wykonywana tylko i wyłącznie praca w warunkach szczególnych, a nie żadna inna. Wskazał na stanowisko Sądu Najwyższego, który wielokrotnie rozstrzygał o tym, że określenie prace „przy spawaniu” obejmują wyłącznie prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, a więc czynności związane ze spawaniem (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017 r., I UK 34/16). Jednoznacznie przyjęto również, że do czynności związanych ze spawaniem nie należą prace ślusarskie, montażowe i malarskie, jeżeli nie są objęte procesem spawania, a co najwyżej stanowią etap przygotowania do tego procesu lub obejmują czynności wykończeniowe po jego zakończeniu (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15.12.2011 r., II UK 106/11, , czy z dnia 20.11.2014 r., I UK 127/14). Natomiast zakres powierzonych powodowi obowiązków był szeroki, powód nie wykonywał pracy spawacza w pełnym wymiarze czasu pracy - dlatego też nie ma podstaw do wydania świadectwa pracy zgodnie z jego żądaniem.

W piśmie procesowym z dnia 04.11.2020r. powód domagał się dodatkowo sprostowania świadectwa pracy z dnia 2.07.2020r. w ten sposób, że w ust. 6 pkt 12 lub ust. 8 wpisać:

- „korzystał z 30 min przerwy w pracy wliczonej do czasu pracy w związku z narażeniem zawodowym”.

- „otrzymywał dodatek szkodliwy dla zdrowia, w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.”.

Wyrokiem z dnia 01.03.2021 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach oddalił powództwo (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 120 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynikało, że powód H. D. pozostawał zatrudniony w (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S., na podstawie kolejnych umów o pracę, w okresie od dnia 24.09.2003r. do dnia 01.07.2020r. kolejno na stanowiskach: spawacz (w okresie od dnia 24.09.2003r. do dnia 31.08.2009r.), mechanik-konserwator (w okresie od dnia 01.09.2009r. do dnia 31.03.2011r.), mechanik (w okresie od dnia 01.04.2011r. do dnia 01.07.2020r).

Umowa o pracę została rozwiązana przez pracodawcę bez zachowania okresu wypowiedzenia z dniem 01.07.2020r. w trybie art. 53§1 pkt 1b kp.

W okresie zatrudnienia, wykonując pracę na stanowisku spawacza (do dnia 31.08.2009r.), powód wykonywał czynności przy ręcznym spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym. Spawał blachy, rury, kształtowniki, stoły, wózki, futryny drzwi, zsypy, balustrady, schody, odboje ścienne, konstrukcję w starej chłodni, rur odwadniających, progów przejazdowych, osłon do drzwi, rur układu powietrza, rur wody ciepłej i zimnej, spawanie konstrukcji z kształtowników do wiat, różne elementy wyposażenia hali, nowe urządzenia ze stali nierdzewnej. Do pracy tych powód miał przydzielonych pomocników – M. W., T. S., W. J. (1). Prace spawacza wykonywał w pomieszczeniu korytarza, chłodni, kanałach ściekowych, węźle ciepłowniczym, wymienniku ciepła, kotłowni, sprężarkowni, parzenia piór, uboju kurczaków, hali, oczyszczalni ścieków.

Pracował w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu, wykonywał ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała.

Wykonując prace spawalnicze w pomieszczeniu korytarza powód nie miał zapewnionej wentylacji, było to pomieszczenie bez okien. Pracował również jako spawacz w godzinach nadliczbowych.

Powód nie remontował wózków widłowych, chyba że poprzez spawanie (wózki widłowe paletowe remontował A. K.), nie obsługiwał narzędziowni (głównie obsługiwał narzędziownię brygadzista W. J. (1), prowadził dokumentację i zaopatrzenie, klucz do narzędziowni miał także T. S., majster i dyrektor, wszystkie warsztaty były zaopatrzone w szafy narzędziowe, także elektrycy mieli skrzynki narzędziowe), nie jeździł wózkami widłowymi, nie dokonywał przeglądów, ani remontował kontenerów żywca, kontenery te sprawdzali wózkowi z rozładunku. Prace te powód wykonywał również pod dniem 31.08.2009r.

Sąd Rejonowy ustalił, iż w okresie od dnia 24.09.2003r. do dnia 30.04.2010r. powód otrzymywał do wynagrodzenia dodatek szkodliwy, który otrzymywali pracownicy z obszaru produkcji. Od dnia 01.06.2010r. dodatek ten nie był przyznawany żadnemu pracownikowi w przedsiębiorstwie pozwanej.

W okresie od dnia 01.05.2010r. do dnia 01.07.2020r., powód nadal wykonywał prace przy ręcznym spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym, w następujących miejscach: kanałach ściekowych (gazy, opary, kwasy, ograniczony dopływ świeżego powietrza, bardzo ciężkie prace fizyczne), kotłowni (praca w warunkach gorącego mikroklimatu), chłodniach (praca w warunkach zimnego mikroklimatu), wędzarni (praca w warunkach gorącego mikroklimatu, dymy), wymienniku ciepła (praca w warunkach gorącego mikroklimatu). Te prace wykonywał w kanałach ściekowych, węźlach ciepłowniczych, wymienniku ciepła, hali uboju kurczaków. Pracował w ten sposób w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu, wykonywał ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała. Wykonywał też prace spawalnicze przy wózkach paletowych i kontenerach do przewozu żywca. W pomieszczeniach (w tym w warsztacie remontowym), w których były wykonywane prace spawalnicze i szlifierskie wyrobów metalowych przez H. D. nie było wentylacji.

Sąd I instancji ustalił też, że w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r. powód również pracował w godzinach nadliczbowych, wykonując prace przy spawaniu, wycinaniu elektrycznym i gazowym, prace bezpośrednio przy

spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją lub przy braku wentylacji, szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne, prace w kanałach ściekowych.

W tym okresie przeglądów wózków paletowych dokonywał A. K.. Z kolei przeglądów kontenerów żywca dokonywał M. W., W. J., S. G., a później na zlecenie J. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Powód nie dokonywał w tym okresie przeglądów maszyn i urządzeń oraz instalacji technologicznych. Przeglądy te wykonywali mechanicy utrzymania ruchu. Z kolei, pracownicy działu technicznego posiadali uprawnienia na wózki widłowe w celu przetransportowania urządzeń technicznych.

Wózek widłowy tzw. „Bułgar, ropniak, kopciuch” który był na wyposażeniu warsztatu, gdzie pracował powód, wydierał drażniące, szkodliwe, trujące dymy i gazy z tłumika.

Powód nie dokonywał napraw, konserwacji oraz smarowania maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych (prace te wykonywali mechanicy utrzymania ruchu lub rozładunku i uboju), okresowych przeglądów eksploatowanych pomp i sieci kanalizacyjnej (prace te wykonywali hydraulicy), przeprowadzenie obsługi technicznej maszyn i urządzeń np. wymiana oleju (prace te wykonywali mechanicy utrzymania ruchu, mechanicy uboju, mechanicy maszynowni, mechanik oczyszczalni ścieków), usuwania zaistniałych awarii (powód usuwał zaistniałe awarie tylko poprzez spawanie elektryczne i gazowe i wycinanie palnikiem gazowym), ustawiania, montowania i uruchamiania maszyn na stanowisku pracy (prace te wykonywali mechanicy utrzymania ruchu lub rozładunku i uboju), prac związanych z remontami i przeglądami wózków (remonty wózków powód dokonywał tylko poprzez spawanie). Nie kierował wózkami widłowymi.

Narzędziownię i rozliczenia wydanych i zdanych narzędzi prowadził u pozwanego W. J. (1). Mechanicy zatrudnieni w pozwanym przedsiębiorstwie, wyposażeni byli w indywidualne szafki narzędziowe i przeważnie nie korzystali z narzędziowni. Klucze do narzędziowni przekazywane były przez osobę obsługującą, bezpośrednio innym osobom w celu pobrania i zwrotu narzędzi. Wyjątkowo w soboty i niedziele, podczas 30 minutowej przerwy w pracy, przed 7.00 lub po 15.00, o ile była taka potrzeba, narzędzia wydawał lub odbierał H. D. lub narzędzia pobierali bezpośrednio pracownicy, podczas nieobecności W. J. (1). Podczas nieobecności W. J. (1) narzędzia wydawane były przed 7.00, a zdawane po godz. 15.00, lub podczas przerwy w pracy, w sytuacji gdy nie znajdowały się w indywidualnych szafkach przy stanowisku pracy.

Po ustaniu zatrudnienia pracodawca wydał powodowi świadectwo pracy, w którym wskazał, iż pozostawał on zatrudniony w (...) sp. z o.o. w W. Oddział w S., w okresie od dnia 24.09.2003r. do dnia 01.07.2020r. kolejno na stanowiskach: spawacz, mechanik-konserwator, mechanik. Jednocześnie w pkt 6 ppkt 11 wskazał, iż pracownik nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W dniu 14.07.2020r. pełnomocnik powoda złożył wniosek o sprostowanie świadectwa pracy w zakresie opisu zajmowanych przez powoda stanowisk w okresie zatrudnienia oraz uwzględnienia pracy w szczególnych warunkach/charakterze.

Pismem z dnia 20.07.2020r. pracodawca odmówił sprostowania świadectwa pracy.

Oddalając żądanie powoda Sąd Rejonowy wskazał na art. 97 § 2 kp, zgodnie z którym w świadectwie pracy należy podać informacje dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego. Ponadto, zamieszcza się w nim wzmiankę o zajęciu wynagrodzenia za pracę w myśl przepisów o postępowaniu egzekucyjnym. Na żądanie pracownika w świadectwie pracy należy podać także informację o wysokości i składnikach wynagrodzenia oraz o uzyskanych kwalifikacjach.

Zgodnie zaś z art. 97 § 2¹ kp, pracownik może w ciągu 7 dni od otrzymania świadectwa pracy wystąpić z wnioskiem do pracodawcy o sprostowanie świadectwa. W razie nieuwzględnienia wniosku pracownikowi przysługuje, w ciągu 7

dni od zawiadomienia o odmowie sprostowania świadectwa pracy, prawo wystąpienia z żądaniem jego sprostowania do sądu pracy.

Zatem tryb postępowania w sprawie sprostowania świadectwa pracy jest dwuetapowy. Czynnością jaką pracownik winien podjąć w pierwszej kolejności jest złożenie w terminie 7 dni od otrzymania świadectwa pracy, wniosku do pracodawcy o jego sprostowanie. Jeżeli pracodawca uwzględni wniosek pracownika i sprostuje świadectwo pracy zgodnie z wnioskiem, wówczas zamyka się postępowanie w sprawie sprostowania świadectwa pracy. Natomiast jeżeli pracodawca odmówi pracownikowi sprostowania świadectwa pracy, wówczas dopiero otwiera się dla niego możliwość sądowego dochodzenia żądania sprostowania świadectwa pracy. Z ustaleń faktycznych wynika, że powód dochował przewidzianego trybu.

Natomiast w ocenie Sądu I instancji złożone przez powoda pierwotne żądanie sprostowania świadectwa pracy w pkt 3 dotyczące ustalenia nazw zajmowanego przez niego stanowiska („spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.; spawacz, mechanik-konserwator w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r.) i w pkt 6 ppkt 11, dotyczące zamieszczenia w nim adnotacji o pracy w warunkach szczególnych w całym okresie zatrudnienia, było nieuzasadnione. W tym zakresie Sąd Rejonowy wskazał, iż świadectwo pracy jest jedynie oświadczeniem wiedzy pracodawcy na temat stosunku pracy danego pracownika, które może zostać sprostowane w zakresie w jakim nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu, tj. zawiera nieprawdziwe lub niepełne informacje. Tymczasem, według wiedzy pracodawcy i przyjętego przez pracodawcę sposobu interpretacji przepisów dotyczących kwalifikowania określonych rodzajów pracy jako prace wykonywane w szczególnych warunkach, praca wykonywana przez powódkę do takich nie należała. Brak stwierdzenia w świadectwie pracy, że praca wykonywana była w szczególnych warunkach, nie stanowi przeszkody w udowodnieniu tego faktu innymi dowodami (por. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 8.04.1999 r., sygn. akt II UKN 619/98). Oznacza to, że oddalenie powództwa w zakresie sprostowania świadectwa pracy, w którego treści nie znajduje się wskazanie, że powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach, nie pozbawia go możliwości wykazania pracy w takich warunkach w innych postępowaniach, w tym także przed organem rentowym, za pomocą innych środków dowodowych (np. innych dokumentów czy zeznań świadków), co może nastąpić w sprawach o konkretne roszczenia, których zasadność zależy od oceny, czy wykonywana przez powoda praca należała do pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Rejonowy wskazał na treść zeznań powoda przesłuchanego informacyjnie na rozprawie w dniu 31.08.2021r., który podał, iż sprostowane świadectwo pracy jest mu potrzebne do uzyskania świadczenia emerytalnego, zaś jego pełnomocnik uzupełniająco podał, iż na tym etapie powód nie może określić, do jakich celów będzie mu potrzebne sprostowane świadectwo pracy.

Natomiast roszczenie o sprostowanie świadectwa pracy nie ma na celu ustalania okoliczności spornych między stronami ani ocennych. W przypadku żądania wydania świadectwa pracy, istotą sporu jest wykonanie obowiązku wynikającego ze stosunku pracy, którego istnienie nie jest sporne. Tym różni się takie roszczenie od powództwa o ustalenie (189 kpc), w którym istota sporu polega na stwierdzeniu istnienia stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 20.08.2001 r., I PKN 594/00). Analogicznie należy potraktować żądanie sprostowania świadectwa pracy przez wpisanie do świadectwa okoliczności, które między stronami są sporne – jak w niniejszej sprawie kwestia, czy praca powoda była pracą w warunkach szczególnych. Nie temu służy bowiem postępowanie o sprostowanie świadectwa pracy. W postępowaniu o sprostowanie świadectwa pracy Sąd może korygować błędy, nie ustala jednak okoliczności spornych między stronami.

Sąd Rejonowy wskazał, iż do ustalenia okoliczności spornych służy co do zasady powództwo o ustalenie, oparte na art. 189 kpc, przy czym skuteczne wytoczenie takiego powództwa wymaga wykazania interesu prawnego. Na gruncie sporów o to, czy praca w danym okresie była pracą w warunkach szczególnych wykształciła się linia orzecnicza, zgodnie z którą w przypadku, gdy od uznania pracy w danym okresie za pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnych charakterze zależą konkretne uprawnienia pracownika, to w sytuacji sporu z pracodawcą co do zakwalifikowania pracy w danym okresie jako pracy w warunkach szczególnych, pracownik winien przede wszystkim dowodzić swoich racji w sprawie o konkretne roszczenia (w szczególności przed ZUS). Co do zasady nie przysługuje

bowiem pracownikowi roszczenie o ustalenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych – w sprawach o ustalenie należy wykazać interes prawny, przy czym interes ten nie może polegać jedynie na gromadzeniu dowodów na potrzeby innego postępowania (sądowego, przed organem rentowym) (wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 28.05.2015 r., VIII Pa 17/15).

Wskazując na powyższe Sąd I instancji przyjął, iż powód nie może domagać się sprostowania świadectwa przez wpisanie, że jego praca w danym okresie była pracą w warunkach szczególnych w sytuacji, gdy pracodawca pracy tej tak nie kwalifikował, ocena charakteru pracy jest sporna, a wydane powodowi świadectwo jest zgodne z wiedzą pracodawcy. Powód nie byłby również uprawniony do ustalenia tej kwestii w drodze powództwa służącego do ustalania istnienia praw i stosunków prawnych, które są między stronami sporne (powództwa o ustalenie), chyba, że wykazałaby istnienie interesu prawnego w żądaniu takiego ustalenia i nie byłby to interes polegający na gromadzeniu dowodów na potrzeby innych postępowań. Właściwą drogą do ustalenia tych okoliczności jest podnoszenie ich w sprawach dotyczących konkretnych roszczeń, których przyznanie zależy od zakwalifikowania pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach lub nie. Natomiast istota żądania powoda w zakresie sprostowania pkt 3 świadectwa pracy sprowadzała się do wskazania w treści świadectwa pracy nazw zajmowanych przez powoda stanowisk, jednak Sąd Rejonowy miał na uwadze, że nazwy te nie są tożsame z nazwami stanowisk zajmowanych przez powoda, a wynikających z dokumentów pracowniczych. Tryb sprostowania służy prostowaniu oczywistych błędów, czy omyłek zawartych w wystawionym pracownikowi świadectwie pracy. Powództwo zasługiwałoby więc na uwzględnienie wówczas, gdyby faktycznie z dokumentów pracowniczych wynikały inne nazwy zajmowanych przez powoda stanowisk pracy niż te wpisane w treści świadectwa pracy. Jednak w niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

Sąd Rejonowy uznał, iż skoro powództwo zmierza w istocie do wskazania w treści świadectwa pracy nazw stanowisk pracy innych niż w dokumentach pracowniczych, to w rzeczywistości jest to powództwo o ustalenie pracy w określonych warunkach na wskazanych w pozwie stanowiskach, a takie powództwo również zmierza do uzyskania dowodów służących w postępowaniu przed organem emerytalnym. Pracodawca wystawił powodowi świadectwo pracy wpisując stanowiska pracy zgodnie z dokumentacją pracowniczą i zapisem stanowisk przez nią zajmowanych.

Dlatego powództwo podlegało oddaleniu, ponieważ powód nie udowodnił, aby doszło do pomyłki w oznaczeniu jego stanowisk pracy w świadectwie pracy. Jednocześnie zaś powództwo zmierzające do ustalenia, że w całym okresie zatrudnienia powód wykonywał pracę na określonych w pozwie stanowiskach pracy należy traktować jako powództwo o ustalenie mające na celu uzyskanie dowodów potrzebnych w postępowaniu przed organem emerytalnym. W takiej zaś sytuacji, jak to wyżej wskazano, powód nie ma interesu prawnego, w rozumieniu art. 189 KPC, w ustaleniu wykonywania pracy w warunkach szczególnych na określonych stanowiskach.

Odnośnie pisma procesowego z dnia 04.11.2020r. którym powód rozszerzył powództwo Sąd Rejonowy przyjął, iż nie doszło do skutecznej modyfikacji poprzez zgłoszenie dodatkowego żądania o sprostowanie świadectwa pracy. Wskazał, na art. 321 §1 kpc, zgodnie z treścią którego, sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem lub wyrokować ponad żądanie. Przepis ten pozostaje w ścisłym związku z art. 187 kpc, określającym podstawowe elementy powództwa, którymi sąd jest związany, jeżeli nie dojdzie do jego modyfikacji przez powoda. Zgodnie z treścią art. 193 § 1 KPC zmiana powództwa jest dopuszczalna, gdy nie wpływa na właściwość sądu. Zmianie może ulec podstawa faktyczna powództwa lub żądanie, bądź oba te elementy jednocześnie. Zmiana może mieć charakter ilościowy lub jakościowy. Powód może zatem wystąpić z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, albo rozszerzyć żądanie pozwu o dalszą kwotę. Zgodnie z art. 193 § 2¹ kpc zmiana powództwa może być dokonana jedynie w piśmie procesowym, do którego stosuje się odpowiednio art. 187 kpc. Wyjątek stanowią sprawy o roszczenia alimentacyjne oraz gdy zmiany dokonuje pracownik lub ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego w sprawach z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych, w których zmiana powództwa stosownie do art. 466 kpc może być dokonana także ustnie do protokołu. Oznacza to, że na mocy ustawy z dnia 17.12.2009r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45), obowiązującej od dnia 19.04.2010r., ustawodawca jednoznacznie przesądził, iż zmiana powództwa zasadniczo nie może być dokonana w formie ustnej na rozprawie, lecz w formie pisma procesowego. Stanowisko to

wspiera także art. 193 § 3 in fine kpc, stanowiąc, że skutki określone w art. 192 kpc rozpoczynają się z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę i odpowiadającego wymaganiom pozwu. Przepis ten chroni pozwanego przed koniecznością podjęcia obrony, jeżeli pismo nie spełnia wymagań pozwu, a to zakłada doręczenie pisma po dokonaniu kontroli formalnej przez sąd. Natomiast wspomniane pismo pełnomocnika powoda z dnia 04.11.2020r. nie zostało doręczone za pośrednictwem sądu pozwanej spółce (jej pełnomocnikowi). Nie doszło zatem do skutecznej zmiany powództwa, a więc Sąd był związany pierwotnym brzmieniem pozwu. Ponadto rozszerzone pismem z dnia 04.11.2020r. żądanie dalszego sprostowania świadectwa pracy nie zostało poprzedzone wnioskiem reklamacyjnym powoda skierowanym do pracodawcy, w trybie art. 97§2¹ kp.

Konkludując Sąd Rejonowy wskazał, iż powództwo podlegało oddaleniu, mimo, iż poczynione ustalenia wskazywały, iż prace wykonywane przez powoda zaliczają się do prac w szczególnych warunkach:

- prace przy ręcznym spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym- Wykaz A. pkt 12. Dział XIV. Prace różne. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43); Prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniu o bardzo małej kubaturze, bez wentylacji i okien - -załącznik 1 poz. 28 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych; prace w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi- art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a- e ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1924);

- prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C - Wykaz A. pkt 7 Dział X. W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43); Prace w pomieszczeniach o narzuconej technologii temperaturze powietrza poniżej 0°C - załącznik 1 ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 35.; prace w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi- art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a- e ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1924);

- prace (w chłodniach, kanałach, w wymienniku, wędzarni) wykonywane w warunkach określonych w art. 3 ust. 1 w zw. ust.2 pkt 2a-e, załącznika nr 1 poz.28,35, załącznika 2 poz. 16 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1924).

O kosztach Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 98§1, §1¹, §3 kpc, art. 99 kpc i § 9 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zakrzając go w całości, zarzucając mu naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego t.j. art. 386 § 4 kpc , poprzez nie rozpoznanie istoty sprawy;
2. przepisów prawa procesowego t.j. art. 321 § 1 kpc, poprzez wyrokowanie co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem (żądanie nie dotyczyło ustalenia na podstawie art. 189 kpc wykonywania pracy w warunkach szczególnych),
3. przepisów prawa procesowego art. 189 kpc poprzez uznanie, iż powód dochodzi ustalenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a nie sprostowania świadectwa pracy,
4. przepisów prawa materialnego tj. art. 97 § 1 kpc poprzez niezastosowanie tego przepisu i zaniechanie merytorycznego rozpoznania sprawy zgodnie z żądaniem pozwu i sprostowanie świadectwa pracy z dnia 2.07.2020r. H. D., w ten sposób, że zamiast dotychczasowej treści, wpisanie nowej:

1/ w pkt 3 ”spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.; spawacz, mechanik- konserwator, w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r.”;

2/ w pkt 6 ppkt 1 „pracownik wykonywał w okresie od 24.09.2003r. do 01.07.2020r. pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/charakterze z wyłączeniem okresów określonych w pkt.6 ppkt 13 (urlopy bezpłatne, choroby, świadczenie rehabilitacyjne)”

3/ w ust. 6 pkt 12 lub ust.8 wpisać: „korzystał z 30 min przerwy w pracy wliczonej do czasu pracy w związku z narażeniem zawodowym otrzymywał dodatek szkodliwy dla zdrowia, w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.”

5. naruszenie prawa materialnego, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj. art. 97 § 2 kp poprzez przyjęcie, iż powód nie wyczerpał trybu reklamacyjnego co do rozszerzonego roszczenia dotyczącego sprostowania świadectwa pracy w ten sposób, że w ust.6 pkt 12 lub ust.8 wpisanie :

- „korzystał z 30 minut przerwy w pracy wliczonej do czasu pracy w związku z narażeniem zawodowym”,

- „otrzymywał dodatek szkodliwy dla zdrowia, w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.”,

6. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym polegającą na przyjęciu, iż powód żąda ustalenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a nie sprostowania świadectwa pracy, podczas gdy żądanie powoda dotyczące sprostowania świadectwa pracy na podstawie art. 97 § 2 kp wynikało jasno i konsekwentnie z pozwu i pism procesowych.

W oparciu o te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa poprzez sprostowanie świadectwa pracy z dnia 2.07.2020r. H. D., w ten sposób, że zamiast dotychczasowej treści, wpisanie nowej:

a/ w pkt 3 „spawacz w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.; spawacz, mechanik- konserwator, w okresie od 01.05.2010r. do 01.07.2020r.”.

b/ w pkt 6 ppkt 1 l: „pracownik wykonywał w okresie od 24.09.2003r. do 01.07.2020r. pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach/charakterze, z wyłączeniem okresów określonych w pkt.6 ppkt 13 (urlopy bezpłatne, choroby, świadczenie rehabilitacyjne)”.

c/ w ust.6 pkt 12 lub ust.8 wpisać :

- „korzystał z 30 min przerwy w pracy wliczonej do czasu pracy w związku z narażeniem zawodowym”

- „otrzymywał dodatek szkodliwy dla zdrowia, w okresie od 24.09.2003r. do 30.04.2010r.”

oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje od pozwanego na rzecz powoda według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje od pozwanego na rzecz powoda według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące uzasadnienie w całokształcie zgromadzonych w sprawie dowodów oraz zgodne z treścią obowiązujących przepisów prawa. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i dokonał właściwej subsumpcji prawnej. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia Sądu I instancji, przyjmując je za swoje, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (wyrok Sądu Najwyższego z 22.02.2010r. sygn. I UK 233/09).

Podstawowy zarzut apelacji dotyczył nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy (art. 386 §4 kpc). Celem postępowania apelacyjnego jest ponowne rozpoznanie sprawy i oznacza to, że sąd drugiej instancji ma obowiązek z

urzędu jeszcze raz dokonać subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod mające zastosowanie w sprawie przepisy prawa materialnego. W świetle żądania pozwu i argumentów przedstawionych w apelacji zarzut ten należało uznać za chybiony. Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten Sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce także w razie dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby czynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego uzasadnia w takich wypadkach uchylenie orzeczenia. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca.

Odnośnie zasadności samego żądania, którego przedmiotem było sprostowanie świadectwa pracy, oraz braku interesu prawnego po stronie powoda w tym zakresie Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Rejonowego i rozstrzygnięcie uznaje za prawidłowe. Zarzuty apelacji były w tym względzie chybione. Postępowanie w sprawie o sprostowanie świadectwa pracy ma na celu skorygowanie błędów, nieścisłości, które wystąpiły w tym dokumencie. Świadectwo pracy jest bardzo ważnym dla pracownika dokumentem, ale zawiera jedynie oświadczenie wiedzy, nie zawiera oświadczeń woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7.06.1994r. sygn. I PRN 29/94). Natomiast powód w trybie powództwa o sprostowanie świadectwa pracy podjął próbę wykazania, że w trakcie trwania stosunku pracy pracował w warunkach szczególnych. Bardzo szczegółowe i szerokie postępowanie Sądu Rejonowego wskazało, iż z racji zajmowanego stanowiska, a ściślej, z uwagi na rodzaj wykonywanych czynności, powód pracował w warunkach szczególnych, jednak w ramach niniejszego postępowania nie mogło to skutkować zmianą zapisów w świadectwie pracy. Dokonana przez Sąd Rejonowy weryfikacja zapisów świadectwa pracy z dokumentacją osobową wskazuje, iż podane w świadectwie pracy stanowiska były zgodne z tymi, które w trakcie trwania stosunku pracy powód zajmował. Natomiast kwestia ustalenia, czy powód w trakcie trwania stosunku pracy pracował w warunkach szczególnych, może być przedmiotem odrębnych postępowań tj. przed organem rentowy w sprawie o wcześniejszą emeryturę – o ile powód zdecyduje się na złożenie takiego wniosku. Argumenty Sądu Rejonowego wyłuszczone w pisemnych motywach oszczerzenia są prawidłowe i Sąd Okręgowy podziela je w pełnej rozciągłości. W tym zakresie za nieuprawniony należało również uznać zarzut apelującego w zakresie naruszenia art. 189 kpc. Nomenklatura przyjęta przez powoda nie zmienia faktu, iż w rzeczywistości niniejszym postępowaniem dążył on do uzyskania potwierdzenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych, pomijając, mniej lub bardziej świadomie, że wytacza powództwo o sprostowanie świadectwa pracy. Nie ulega wątpliwości, iż potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych może służyć wyłącznie uzyskaniu świadczeń z ubezpieczeń społecznych, a dokładnie emerytury pomostowej, a do tego jest przewidziany odrębny tryb, który ma również na celu zweryfikowanie, czy wnioskodawca pracę w warunkach szczególnych wykonywał. bez względu na przedłożone w tym zakresie dowody w tym np. świadectwo pracy. Natomiast niniejsze postępowanie miało na celu zweryfikowanie, czy wydane powodowi świadectwo pracy nie zawierało błędów, które w ramach powództwa o sprostowanie Sąd Rejonowy mógłby skorygować. Takich uchybień nie stwierdzono.

O braku zasadności powództwa świadczy również, iż od 01.01.2009r. tj. od dnia obowiązywania ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1924 ze zm.) regulującą kwestię pracy w warunkach szczególnych zmieniły się obowiązki pracodawców zatrudniających pracowników w warunkach szczególnych. Obowiązujące aktualnie przepisy przewidują obecnie dwie grupy prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, których wykonywanie wpływa na uzyskanie określonych uprawnień emerytalnych. Istotne jest to, że inaczej niż w przypadku okresów pracy w warunkach szczególnych wykonywanej do dnia 31.12.2008 r. (§ 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43)), pracodawca nie musi wystawiać świadectwa potwierdzającego okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach lub charakterze wymienionych w tzw. nowych wykazach prac, które miały miejsce po dniu 31.12.2008r. Zgodnie bowiem z art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych - płatnik składek jest zobowiązany jedynie do wystawienia zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1.01.2009r. Natomiast dane dotyczące pracy w warunkach szczególnych za okresy od dnia 01.01.2009r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ewidencjonuje na indywidualnych kontach ubezpieczonych na podstawie informacji corocznie podawanych przez pracodawcę na konkretnym formularzu, który pracodawcy muszą przekazywać za wszystkich pracowników, za których opłacają składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc orzeczono, jak w punkcie 1.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął zgodnie z wynikiem sprawy, na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 kpc oraz § 10 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. z 2018r. Dz. U. poz. 265 ze zm.).

Mt/MK